

Miller-bemutató a nagyszínházban

Közel van-e ide Salem?

A rendezőként debütáló Szalma Tamásnak szándéka szerint hasonlít a színházfőfogása a szerzőéhez, Arthur Milleréhez. Legalábbis ez derül ki a hétköznapi történetből, amit a színpadon a rendező elmesél, hogy ugyanis egy újságvásárláskor öt ért megjegyzésből azt a következőt vonja le, hogy valakik itt valakiket „gyűlölködésszerű manipulálnak”. Miller is a saját hétköznapijainak megváltoztatása végett írta a színdarabjait, még ezt a történelmi játékot, A salemi boszorkányokat is. Persze nem amolyan tanmesének, szimpla példázatnak szánta, akkor nem pepecselt volna ennyit szereplőinek lélektani hitelességén. Meg volt győződve a színház cselekvést kiváltó hatásáról – miként talán Szalma Tamás is. Azért a bizonytalanság, mert az előadás mégsem tűnik elég hatásosnak ahhoz, hogy aktivizáljon. Nem elég tempós, túl hosszadalmas, jó párszor egészen leül a játék, még a lassúdad ritmust sem tartja. Félt, hogy a néző elunja magát, ahelyett, hogy fölháborodna és lázadna. Nehéz megmondani, mi lehet az ok, vagy az okok, hiszen a színészvezetés így is Szalma egyik legnagyobb erősségének látszik, s a vendég- és helyi művészek alighanem mindent meg is tettek, amit meg lehet kívánni tőlük. Azt sejtem, hogy ezúttal talán nem ártott volna az előadásnak, ha átütőbb jelzésekkel „aktualizál”, erőteljesebben tudatosítja, hogy nem valami több száz éves, hanem nagyon is mai történetről van itt szó.

Ebben segíthetett volna a színpad, hiszen Rózsa István artisztikus díszletkompozíciója, pókhálószerűen fenyegető gerenda- és kötélkonstrukciói, többszörös játékterei szinte várták a korszerű játéköleteket. Ez nem jött be. Talán a közhely hatott a kelletténél erősebben, az ugyanis, hogy Miller realista színházat írt? Az elvont-szimbolikus díszletkonstrukcióval mindenestre feleselt, hogy Proctoroknál még a tüzhely is füstölt – s akadtak más hasonló sültealiak. A színészek fegyelmizetten és személyes-lelektanilag hitelesen játszottak bár, követ-

A félelem ára – Proctorok rabságban. Szabó Gabi és Király Attila.

Fotó: Veréb Simon

kezésképpen voltak egyszerű színházi percek, ám az összehatást tekintve mégis hiányzott az átütő, mozgósító erő az előadásból.

Az imént említett szép pillanatok között élre kíváncsognak Proctorok jelenetei, Szabó Gabi és Király Attila duettjei. Valóságos pszichológiai drámákat sikerült közvetíteniük, mert hiteles és eleven figurákat formáltak, klasszikus típusokat, egyszersmind saját élettörténettel rendelkező, jól körülhatárolt egyéniségeket. Szabó Gabi visszafogottan, nagyon következetesen használt eszközrendszerrel, példászerűen játszotta az erős, ám érzékeny, eredendően tiszta és szüle-

tetten intelligens asszonyt. Király Attila úgy tud bánni a testével, mint csak kevés színész ezen a vidéken. Proctorja maga a biztonság, az erő, a nyers természet és az imponáló önuralom elegye – egyszer. Aztán mintha fizikailag is összemenne, amikor lelkiileg meg kell roggyannia a terror alatt. Tetszett Szerémi Zoltán elvakult kérlelhetetlensége, viszont Megyeri Zoltán mintha túl külsődleges eszközöz nyúlt volna, amikor pusztán beszédmodorral kívánta jellemezni az amúgy kulcsfigurát: a salemi lelkipásztort ugyanis prototípus, végletes befolyásolhatóságában a mindenkor félelemhonosító kiváló alanya. Szirbik

Bernadett számára is egy kissé nagy-nak tűnt Abigail „zakója”, a bonyolult lélektani jelenség teljes kibontásával adós maradt. Figyelemkeltő produkált Főző Ditta Mary Warrenként, Hunyadkúrti István ismét kiemelkedett epizód szerepében, jó volt Sinka Károly és Meszléry Judit párosa. Kompakt, gondos alakítás Mátyássy Szabolcsé a későn ébredő, tragikus figura, Hale tiszteletes szerepében, korrekt Cserna Antal bíróját, kellően vérfagyasztók Putnámé, Perjesi Hilda és Somló Gábor. Papp Jánosnak a korhűség illúzióját keltő puritán jelmezeket is sikerült festőivé varázsolni.

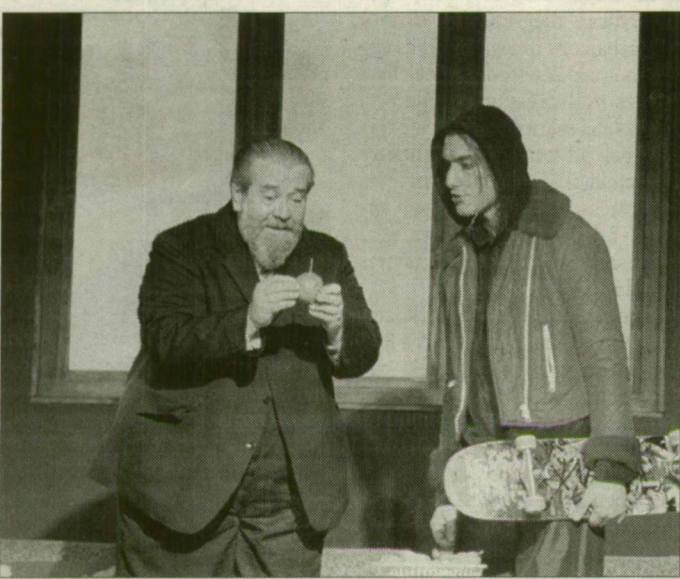
SULYOK ERZSÉBET

Zsótér Sándor állította színpadra Bertolt Brecht drámáját a Kamara-Tantuszban

Galilei és a zöld űrlények

Bertolt Brecht szellemiségéhez hűen rendezte meg Zsótér Sándor Király Levente címszereplésével a Galilei életét a Kamara-Tantuszban. Az elringató illúziószínházhoz szokott közönség számára sokkoló lehet, hogy a produkció érzelmi azonosulás helyett szakadatlan gondolkodást követel.

Felcsendül a Csillagok háborúja filmzeneje, szétlibben a függöny, és megszólal a narrátor: „Galileo Galilei, a matematika tanára Páduában, bizonyítani szándékoszik az új kopernikánus világrendszer igazát.” Hatalmas tévéképernyőként jelenik meg a Kamara-Tantusz parányi színpada, amelyre Ambrus Mária díszlettervező görögülábú sarok ülőgarnitúrával, dohányzóasztallal, kis piros tévével, a polcon Gagarin bekeretezett portréjával, a hetvenes éveket idéző ronda csillárral, zöld falakkal, tömeggyártott ajtókkal, ablakokkal egy meglehetősen közönséges lakást épített. A szobában otthonosan ücsörgő Galilei (Király Levente) a gördeszkázó tizenégy éves Andrea Sartinak (Pataki Ferenc) magyarázza a Föld Nap körüli keringéséről szóló kopernikusi tanokat. Az események tudatos narratív ábrázolásával, a jelenetek montázsszerű előadásával, a nyílt színháziassággal, a jellegzetes V-effektusokkal (például a színpadról a nézőtérre is kivilágító reflektor, a villódzó tévéképernyő) a rendező Brecht szándékainak megfe-

Király Levente (Galilei) és Pataki Ferenc (Andrea). Fotó: Veréb Simon

lően igyekszik megakadályozni, hogy a néző beleélje magát a történetbe. Az egyszerre több szerepet is alakító színészek, Bogdár Gyöngyvér, Farkas Andrea, Sarádi Zolt, Marton Róbert, Herczeg Zolt, Gömöri Krisztián, Galkó Bence, Borovics Tamás, Janik László játéktípusa szokatlan, mert többnyire nem egyéniesített jellemeket ábrázolnak, hanem átélés nélkül, tudatos távolságtartással keltik életre a figurákat. Az egyik jelenetben a Galilei nézetét elutasító szereplők zöld űrlénymaszokban lépnek színpadra, ami például a vörös püspö-

ki reverendával groteszk elegyet alkot. A barokk és a mai ruhák – jellemtervező: Benedek Mari – ép-púgy keverednek az előadásban, mint a 17. századi muzsika a mai-val (Queen).

A korabeli portrékat látva Király Levente külsőre döbbenetesen hasonlít Galileire. A nehéz szöveget mindvégig logikusan és kifejezően mondja, mindenféle idegenítés ellenére is hús-vér alakként idézi meg a nagy olasz gondolkodót, akit a szerző szenvedélyes, vérbő hedonistának ábrázol.

Zsótér Sándor Brechtet értelmezve a szabad szellem majd' négy száz évvel korábbi vívódását nagyon is mainak látatja. Az ironikus kiszólások, az APEH és az ÁNTSZ emlegetése is közelebb hozza a konfliktusokat, újra feltehetővé a régi kérdéseket. Mit lehet a racionálisan, szabadon gondolkodó kutató, ha világlátása ellenkezik a fennálló rendével, az élet-halál – vagy legalábbis az egzisztenciális biztonság – fölött döntő hatalomával? Elfogadható-e a gyávaság és a konformizmus? Megtagadható-e az igazság? Érdemes-e hőnek lenni?

A történelmi korszakokon átvéve, érvényes tanulságot Galileivel mondatja ki Brecht a darab végén: „Szerencsétlen az az ország, amelynek hősekre van szüksége.” Ugyanakkor azt is hozzáteszi: „Tudásomat átjártam a hatalom birtokosainak, hogy céljaik szerint használják, vagy nem használják, vagy éppen rosszra használják. Elárultam a mesterségemet. Olyan embert, aki ezt teszi, amit én tettem, nem tűrhetek meg a tudósok soraiban.”

A dramaturgként is közreműködő Ungár Júlia friss fordításában a Galilei-sztorit feldolgozó brechti szöveg provokatívan aktuális. Zsótér Sándor nem kapcsolódásra, pihentető szórakozásra várja a nézőket, hanem gyötrelmes közös gondolkodásra. HOLLÓSI ZSOLT

Ingyenes tankönyv a rászorulóknak

Elkészült az a tankönyvjegyzék, amelyből a következő tanévre válogathatnak tananyagot az általános és középiskolák. A kínálat bőséges, hiszen a listán 81 kiadó 2667 kiadványa szerepel, amiből 641 új tankönyv. Az oktatási intézmények ebben a hónapban rendelik meg azokat a kiadványokat, amelyekből majd a diákok tanulnak. Kühn János, a szegedi Tömörkény István gimnázium igazgatója elmondta: a könyvek kiválasztásakor figyelembe veszik, hogy a tananyagok szövege közérthető legyen, illusztrációk is kiegészítsék és illeszkedjen a tantervhez.

Míg a közismereti tárgyak kiadványaiból túlkínálat van a piacon, addig a szakmai tárgyakhoz írt tankönyvek nem minden esetben felelnek meg a kor követelményeinek. A Vedres István Építőipari Szakközépiskola igazgatója, Dobó László arról számolt be lapunknak, hogy az építőipari szakmákat tanuló fiatalok gyakran kénytelenek régi, elavult könyveket használni. Mivel ezek nem ismertetik az utóbbi években megjelent új technológiákat, a pedagógusok más kiadványokból, valamint az internetről gyűjtik össze a hiányzó információkat.

Idén a tavalyi évhez képest 4,8 százalékkal kell többet fizetniük a szülőknek a tankönyvekért. Ugyanakkor az állam diákonként 2450 forintot támogatást nyújt, amelyet júniusig kapnak meg az iskolák. A könyvek átlagosan 689 forintba kerülnek, a legolcsóbbért kerekén egy forintot kell fizetni. A festégyártásról szóló kiadványon ugyanis ezt az összeget tüntette fel a kiadó, amely nem ért egyet az állami árkorlátozással.

Környei László, a szaktárca közoktatásért felelős helyettes államtitkára bejelentette: a minisztériumban kidolgozott program alapján az önkormányzatok várhatóan 2003-tól pályázhatnak olyan állami támogatásra, amely lehetővé tenné, hogy a rászoruló gyerekek ingyen juthassanak hozzá a tankönyvekhez. A kedvezményezettjeiről az önkormányzatok döntenének.

HEGEDŰS SZABOLCS

Iskolai hírbázis

Újabb iskolák csatlakoztak a Dél-magyarországi és a Délvilág internetes honlapján (www.delmagyar.hu) nemrég indított iskolai hírbázisához. A honlapon a programban részt vevő oktatási intézmények önálló hírcsatornáiról olvasóink egész évben értesüléseket szerezhetnek az iskolák életéről és munkájáról.

A hírbázison jelenleg megtalálható 18 középiskola és 10 általános iskola köre február folyamán napról napra bővül. A hírcsatornák jelenleg elsősorban az első osztályos beiskolázás és a középiskolai pályaválasztás témájában találhatók hasznos információk. Újdonság ezeken kívül például a Radnóti gimnázium véglegesített felvételi időpontjai, a Weöres általános iskola Weöres-hetének programja, az Odessa II. általános iskola alapítványi báljának híre, valamint számos iskola alapítványi információi. A hírbázison az elkövetkező hetekben megtalálhatóak lesznek az iskolákban

most kezdődő iskolai, városi és megyei tanulmányi, illetve művészeti versenyek eredményei is. A Délmagyarországi Online változatlanul várja a szegedi és Csongrád megyei oktatási intézmények jelentkezését az iskolai hírbázisba.

A hírbázishoz újonnan csatlakozott iskolákat a következő webcímen találják meg közvetlenül is: Karolina Gimnázium és Általános Iskola: www.karolina.delmagyar.hu;

Béke Utcai Általános Iskola: www.bekeutcai.delmagyar.hu;

Makkosházi Általános Iskola: www.makaltis.delmagyar.hu;

Móra Ferenc Általános Iskola: www.moraaltalanos.delmagyar.hu;

Rókusvárosi II. Számú Általános Iskola: www.rokusvaros2.delmagyar.hu;

Rókusi I. Számú Általános Iskola: www.rokus1.delmagyar.hu;

Tisza-parti Általános Iskola: www.tiszaparti.delmagyar.hu

RENAULT

Nem kerül semmibe,
ha többre vágyik

RENAULT
RÁADÁS
2002. február

Most minden Renault személygépkocsi értéktoóbblettel lehet az Öné! Számos Twingo, Thalia, Clio, Mégane, Scénic, Laguna és Laguna Grandtour modell magasabb felszereltségű változatban felár nélkül, 80-400 ezer forint megtakarítással!

RAADÁS
PLUSZ

A MOLNÁR AUTÓHÁZ KFT. ÉS A
RAIFFEISEN LÍZING KÖZÖS AKCIÓJA!

500.000,-Ft

Egy vásárlónk most ennyit nyerhet vissza új Renaultja árából, ha gépkocsiját nálunk rendeli meg 2002. április 30-ig, melyben a Raiffeisen Rt. akciós konstrukciói segítenek!

A szerencsés nyertest 2002. május 06-án sorsoljuk ki vásárlóink közül!

MOLNÁR AUTÓHÁZ KFT.
6728 SZEGED, DOROZSMAI ÚT 8.
TELEFON: (62) 420-062